

GEREC news

GEREC news 11

Puolivuotisjulkaisu 1/2023

Kesäkuu 2023

The Half-Year Edition 1/2023

June 2023

Sisällys / Contents

TAMPERE	2
JYVÄSKYLÄ.....	15
TAMPERE & JYVÄSKYLÄ.....	31

TAMPERE

Julkaisut / Publications

Enroth L, Halonen P, Tiainen K, Raitanen J, Jylhä M. 2023. Cohort profile: The Vitality 90+ Study. A cohort study on health and living conditions of the oldest old in Tampere, Finland. *BMJ open*, 13(2). <http://dx.doi.org/10.1136/bmjopen-2022-068509>.

Eskola, P., **Jolanki, O. & Aaltonen, M.** (2022). Through thick and Thin: The Meaning of Dementia for the Intimacy of Ageing Couples. *Healthcare* 10(12), 2559; <https://doi.org/10.3390/healthcare10122559>.

Forma Leena, Aaltonen Mari, Teräväinen Pia, Pulkki Jutta 2023: Mikä maksaa ja kuka maksaa? Ikääntyneiden hoidon kustannukset ja rahoitus -pilottitutkimus. Kunnallisan kehittämissäätöjen julkaisuja 56/2023.

Jylhä, Marja & Rantanen, Taina: Eino Heikkinen 1939-2022. *Gerontologia* 1/2022, ss. 97-98 <https://journal.fi/gerontologia/article/view/126787>

Kananen, Laura. DNA methylation states in supercentenarians. *The Lancet Healthy Longevity*. 2023. Volume 4, Issue 2, e57. [https://www.thelancet.com/journals/lanhl/article/PIIS2666-7568\(23\)00006-5/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanhl/article/PIIS2666-7568(23)00006-5/fulltext)

Mak JKL, **Kananen L**, Qin C, Kuja-Halkola R, Tang B, Lin J, Wang Y, Jääskeläinen T, Koskinen S, Lu Y, Magnusson PKE, Hägg S, **Jylhävä J.** Unraveling the metabolic underpinnings of frailty using multicohort observational and Mendelian randomization analyses. *Aging Cell*. 2023 May 15:e13868. doi: 10.1111/accel.13868. Epub ahead of print. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37184129/>

Kananen L, Hong X, Annetorp M, Mak JKL, **Jylhävä J**, Eriksdotter M, Hägg S, Religa D. Health progression for Covid-19 survivors hospitalized in geriatric clinics in Sweden. *PLoS One*. 2023 Mar 22;18(3):e0283344. doi: 10.1371/journal.pone.0283344. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36947542/>

Kananen L, Hurme M, Bürkle A, Moreno-Villanueva M, Bernhardt J, Debaq-Chainiaux F, Grubeck-Loebenstein B, Malavolta M, Basso A, Piacenza F, Collino S, Gonos ES, Sikora E, Gradinaru D, Jansen EHJM, Dollé MET, Salmon M, Stuetz W, Weber D, Grune T, Breusing N, Simm A, Capri M, Franceschi C, Slagboom E, Talbot D, Libert C, **Raitanen J**, Koskinen S, Härkänen T, Stenholm S, Ala-Korpela M, Lehtimäki T, Raitakari OT, Ukkola O, Kähönen M, **Jylhä M, Jylhävä J.** Circulating cell-free DNA in health and disease — the relationship to health behaviours, ageing phenotypes and metabolomics. *GeroScience* **45**, 85–103 (2023). <https://doi.org/10.1007/s11357-022-00590-8>

Herranen Päivi, Palviainen Teemu, Rantanen Taina, **Tiainen Kristina**, Viljanen Anne, Kaprio Jaakko, Sillanpää Elina. A Polygenic Risk Score for Hand Grip Strength Predicts Muscle Strength and Proximal and Distal Functional Outcomes among Older Women. *Med. Sci. Sports Exerc.* 54: 1889–1896, 2022. DOI:10.1249/mss.0000000000002981.

Keskinen Katri & Nikander Pirjo. (2023) Researching time and ageism: Applications of qualitative longitudinal research to the field. *Journal of Applied Gerontology*, 42(6), 1335–1344. <https://doi.org/10.1177/07334648231160982>

Keskinen Katri, Lumme-Sandt Kirsi & Nikander Pirjo. (2023) Turning age into agency: A qualitative longitudinal investigation into older jobseekers' agentic responses to ageism. *Journal of Aging Studies* 65. <https://doi.org/10.1016/j.jaging.2023.101136>

Plaami, Ella., Lampio, Terhi., Pulkkinen, Pia., Hammar, Teija., Ngandu, Tiia., Roitto, Hanna-Maria., Kivipelto, Miia., & **Kulmala, Jenni.** (2022). Aivoterveysten edistäminen perusterveydenhuollossa vaatii vielä vahvistusta. *Gerontologia*, 36(4), 420–425. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.121841>

Kulmala Jenni, Jämsen Esa, Ngandu Tiia. Aivojen vanheneminen ja muistisairauksien ehkäisy. *Gerontologia*, Duodecim 2022.

Kulmala Jenni. On aika nostaa esiin muistisairaiden ihmisten ja heidän perheidensä ääni. Pääkirjoitus. *Muisti-lehti* 2022.

Nosraty, L., Deeg, D., **Raitanen, J.** & **Jylhä M.** Who live longer than their age peers: individual predictors of longevity among older individuals. *Aging Clin Exp Res* (2022). <https://doi.org/10.1007/s40520-022-02323-5>

Ngandu, Tiia; **Kulmala, Jenni**; Immonen, Annikka; Hammar, Teija; Jokinen, Sari. FINGER-elintapaohjelma. HYTE-toimintamallin arviointi. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, THL 2022. <https://www.julkari.fi/handle/10024/145632>

Nuutila Mari & **Enroth Linda** (2022). Kuulumisia Kasvun ja vanhenemisen (KaVa) tutkijoiden ilmastoaiheisesta syysseminaarista. *Gerontologia*, 36(4), 443–444. <https://doi.org/10.23989/gerontologia.122793>

Ristolainen H, **Forma L**, Hawkins J, Tiilikainen E (2023) Study protocol of a mixed method pragmatic quasi-experimental trial to evaluate the day activity services targeted for older home care clients. *BMC Geriatrics* 22: 810. <https://doi.org/10.1186/s12877-022-03512-7>

Vargese S, Jylhä M, Raitanen J, Enroth L, Halonen P & Aaltonen M. Dementia-related disability in the population aged 90 years and over: differences over time and the role of comorbidity in the Vitality 90+study. *BMC Geriatrics* 2023 23:276. <https://bmgeriatr.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12877-023-03980-5>

Väitökset/Dissertations

Leena Forma oli TtM Jari Heiskanen vastaväittäjänä Itä-Suomen yliopistossa 2.12.2022. Väitöskirjan aihe oli Hoitoilmoitusrekisterin ja sairaalassa kerätyn terveyteen liittyvän elämänlaatumiedon luotettavuus ja hyödynnettävyys sepelvaltimotaudin revaskularisaatiohoitojen arvioinnissa.

Leena Forma was the opponent of the doctoral dissertation of Jari Heiskanen 'Reliability and applicability of hospital discharge register and generic health-related quality of life data in the assessment of revascularization procedures in coronary artery disease' The dissertation was examined at the University of Eastern Finland on 2 December 2022.

Tulevat väitökset: Jukka Rönneikkö 16.6.2023: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/148256>

Upcoming dissertations: Jukka Rönneikkö 16.6.2023: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/148256>

Rahoitukset/Funding

Suomen Akatemia on myöntänyt Ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikölle jatkorahoituksen vuosille 2023-2025. Tampereen yliopiston osuus rahoituksesta on 479 576 euroa.

The Academy of Finland has granted further funding for the Centre of Excellence in Research on Ageing and Care. The funding was granted for the years 2023-2025 (479 576€ for Tampere University).

Yksi Tampereen yliopiston uusista profiloitusmisalueista (PROFI-7) on pitkäikäisyyteen monitieteisesti keskittyvä ”Century-Long Lives: individual, structural, and cultural adaptation to longevity”, jota johtaa prof. **Anu Siren**. Tutkimuksen profiloitumisen vahvistamiseksi tarkoitetun rahoituksen on myöntänyt Suomen Akatemia.

Professor **Anu Siren** leads the new profiling area of Tampere University (PROFI-7) *Century-Long Lives: individual, structural, and cultural adaptation to longevity*. The profiling area is funded by the Academy of Finland.

Yliopistotutkija **Juulia Jylhävä** on saanut Instrumentariumin tiedesäätiöltä 100 000 euron suuruisen Instru foundation Fellow -apurahan projektille ”Development of an electronic frailty index for Finnish healthcare to identify vulnerable individuals at early stages”.

Senior research fellow **Juulia Jylhävä** received a 100 000 € Instru foundation Fellow grant for the project ”Development of an electronic frailty index for Finnish healthcare to identify vulnerable individuals at early stages”.

Yliopistotutkija **Juulia Jylhävä** Tampereen yliopistosta on saanut Yrjö Jahnssonin säätiöltä 20 000 € suuruisen hankeapurahan projektille ”Unraveling the etiology of age-related frailty: role of rare functional genetic variants, epigenetics and metabolomics”

Senior research fellow **Juulia Jylhävä** received a 20 000 € grant from the Yrjö Jahnsson foundation for the project ”Unraveling the etiology of age-related frailty: role of rare functional genetic variants, epigenetics and metabolomics”.

Yliopistotutkija **Laura Kananen** Tampereen yliopistosta on saanut Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiöltä 30 000 €:n apurahan tutkimukseen Frailty in cardiovascular health.

Senior research fellow **Laura Kananen** received a 30 000 € grant from the Päivikki and Sakari Sohlberg foundation for the project Frailty in cardiovascular health.

Yliopistotutkija **Laura Kananen** Tampereen yliopistosta on saanut Tampereen tuberkuloosisäätiöltä 16 800 €:n apurahan tutkimukseen Frailty and age-related diseases.

Senior research fellow **Laura Kananen** received a 16 800 € grant from the Tampere Tuberculosis Foundation for the project Frailty and age-related diseases.

Tutkijatohtori **Saara Marttila** on saanut Yrjö Jahnssonin säätiön apurahan (24 000 €) tutkimukselle "Ovatko iän myötä kertyvät muutokset DNA:n metylaatioissa vanhenemisen syy vai sen seuraus?"

Post-doctoral researcher Saara Marttila received a 24 000€ grant from the Yrjö Jahnsson foundation.

Suomen Kulttuurirahasto on myöntänyt 32 000 € apurahan väitöskirjatutkija **Federica Previtallille** tunteita eri kulttuurien työhaastattelussa käsittelevään väitöksen jälkeiseen tutkimukseen Hilja Aukimaan rahastosta.

Researcher **Federica Previtalli** received a 32 000 € grant from The Finnish Cultural Foundation (Hilja Aukimaa Fund).

Tenure track -professori **Jenni Kulmala** on saanut kolmannen vuoden rahoituksen (120 000€) Opetus- ja Kulttuuriministeriöltä tutkimushankkeelle: Motivaation, mielialan, kivun ja koronapandemian merkitys fyysisen aktiivisuuden ylläpitämisessä ja elintapaintervention onnistumisessa ikääntyvillä. Hanketta koordinoidaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta.

Tenure track professor **Jenni Kulmala** received a 120 000 € grant from the Ministry of Education and Culture.

Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan rahasto on myöntänyt TtM **Hanna Kangastuvalle** 28.000 euron arvoisen apurahan ikääntyneiden avun hakemista erilaisissa elämäntilanteissa käsittelevään väitöskirjatutkimukseen.

Doctoral researcher **Hanna Kangastupa** received a 28 000 € grant from The Finnish Cultural Foundation (The South Ostrobothnia Regional Fund).

Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan Tieteenraivaaja-rahastosta myönnettiin prof. **Anu Sirenille** 17.940 euroa hankkeeseen "Pitkän elämän lupaus ja myöhäisaikaisuuden muuttuvat horisontit". Rahoitus käytetään aineistonkeruuseen.

Professor **Anu Siren** received a 17 940 € grant from the Tieteenraivaajat Funds (Faculty of Social Sciences, Tampere University).

Jari Pirhonen, Jenni Kulmala, Mari Aaltonen, Mari Heitto ja Marjut Lemivaara saivat **120 000€ rahoituksen Alfred Kordelinin säätiön Suuret kulttuurihankkeet -ohjelmasta** tutkimuskokonaisuudelle, jossa selvitetään muistitoimintojen heikentymisen ja muistisairauksien vaikutuksia sairastuneen ja hänen läheisensä elämänlaatuun.

Jari Pirhonen, Jenni Kulmala, Mari Aaltonen, Mari Heitto and Marjut Lemivaara received a 120 000 € grant from Alfred Kordelin foundation.

SOREMO-konsortio, jonka Tampereen GERCin osahanketta johtaa Jenni Kulmala, on saanut Suomen Akatemialta akatemiahankerahoituksen vuosille 2023-2027. Hankkeessa selvitetään, millaista on sosiaalisesti kestävä hoiva silloin, kun otetaan lähtökohdaksi muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä näkökulma. Tutkimuksessa hyödynnetään laajasti sekä laadullisia aineistoja että rekisteriaineistoja. Tarkoituksena on selvittää, millaista on elämä muistisairauden kanssa, millaisia sosiaalisia ja institutionaalisia esteitä ja hoivaköyhyyden riskejä muistisairaat ja heidän omaishoitajansa kohtaavat ja miten heidän osallisuuttaan pitäisi tukea, jotta se toteutuisi niin arkielämässä kuin palveluissa. Tulosten pohjalta kehitetään sosiaalis-relaationaalista muistisairauden mallia, joka toimii kestävän hoivan perustana.

SOREMO-consortium received Academy Project funding from the Academy of Finland. Tenure track professor Jenni Kulmala leads the sub-project in Tampere University. In this project, a consortium of researchers from the University of Jyväskylä, the Finnish Institute for Health and Welfare and Tampere University outline socially sustainable care when persons living with dementia and their informal carers are the starting point. The researchers will use qualitative and register-based data. The study examines what it means to live with dementia and what kind of social and institutional barriers and risks of care poverty are faced by persons with dementia and their family carers. How should their participation and agency best be supported on the level of daily life, social participation and care services? The project also contributes to theoretical research on the social relational model of dementia, which is used as a basis for definitions of socially sustainable care for persons with dementia.

Paljon onnea kaikille!/ Congratulations to all!

Uudet hankkeet / New projects

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimikunta valitsi 8.2.2023 Tampereen yliopiston hankkeen: Ikäystävällisyyden laatuindikaattorit Suomessa: kuntien ja hyvinvointialueiden varautuminen väestön ikääntymiseen, toteuttamaan hankeselvityksen teemalle: Kuntien ja hyvinvointialueiden varautuminen väestön ikääntymiseen. Tutkimusryhmään kuuluvat Tampereen yliopistosta gerontologian professori **Anu Siren** (hankkeen johtaja), dosentti, tutkimuspäällikkö **Outi Jolanki**, dosentti, yliopistotutkija **Kristina Tiainen** sekä Ikäinstituuttista dosentti, vanhempi tutkija Erja Rappe, tutkija Jere Rajaniemi ja viestintäkoordinaattori Anne Honkanen. Selvityshanke on kolmivuotinen ja alkaa 1.3.2023. Valtioneuvoston selvityshankkeelle myöntämä rahoitus on 300 000 euroa.

Kotiluontoon – Kodista luontoon pääsyn merkitys ja keinot iäkkäillä kaupunkilaisilla- tutkimus tarkastelee ikääntyvien asukkaiden kokemuksia ympäröivästä kaupunkiluonnosta, näiden kokemusten merkityksiä heidän koetulle hyvinvoinnilleen sekä asunnosta kaupunkiluontoon johtavia yhteyksiä. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Tampereen yliopiston rakennetun ympäristön tiedekunnan, arkkitehtuurin yksikön ja yhteiskuntatieteiden tiedekunnan, terveystieteiden yksikön kanssa. Hankkeen vastuullisena johtajana toimii kestävän asuntosuunnittelun tenure track -professori, arkkitehti Sofie Pelsmakers ja hankekokonaisuudesta vastaavana tutkijana on projektipäällikkö, arkkitehti SAFA, Katja Maununaho. GEREC:stä hankkeessa ovat mukana dosentti, tutkimuspäällikkö **Outi Jolanki** (yhteiskuntatieteiden tutkimusosuuden vastuullinen johtaja) sekä dosentti, yliopistotutkija **Kristina Tiainen** (yhteiskuntatieteiden tutkimusosuudesta vastaava tutkija). Hanke kestää vuoden ja alkaa maaliskuussa 2023. Hanketta rahoittavat YH Kodit Oy ja Länsi-Suomen Yleishyödyllinen Asuntosäätiö.

HALI ry on tilannut Tampereen yliopistosta selvitystyön työn organisoinnista vanhusten hoivassa. Selvityksen tarkoituksena on tuottaa tutkimustietoa, jonka avulla voidaan mm. kehittää ratkaisuja sote-alan työvoimapulaan. Selvityshanketta johtaa prof. **Anu Siren** ja hankkeen tutkimusryhmässä työskentelevät tutkijat **Outi Valkama** ja **Terhi Lampio**.

Dosentti, tutkimuspäällikkö **Outi Jolanki** ja väitöskirjatutkija **Anniriikka Rantala** ovat mukana uudessa Jyväskylän yliopiston johtamassa tutkimushankkeessa: *Mielen hyvinvointi ja asumispalvelujen ympäristö* (MAY). Tutkimusryhmää johtavat Kirsi Keskinen (JYU) & Tiia Kekäläinen (JYU). Muut tutkimusryhmän jäsenet: Outi Jolanki (TAU), Anniriikka Rantala (TAU) & Essi-Mari Tuomola (JYU). Hanke sai JYU.Well rahoitusta 19 200€ toukokuussa 2023.

Uudet työntekijät & nimitykset / New co-workers & Appointments

Mari Heitto on aloittanut tohtoriopinnot Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa 1.1.2023. Osajulkaisuväitöskirjan aiheena on kognition heikkenemisen ja muistisairauden yhteys elämänlaatuun. Tutkimuksessaan Mari selvittää, miten muutokset muisti- ja ajattelutoiminnoissa ovat yhteydessä ikääntyvän ihmisen elämänlaatuun. Lisäksi hän selvittää miten muistisairauteen sairastuneet kuvaavat elämänlaatuaan ja sitä ylläpitäviä ja heikentäviä tekijöitä. Tutkimuksesta saadun tiedon avulla on mahdollista laajentaa ymmärrystä siitä, miten kokonaisvaltaisesti muistisairaus ihmisen elämään vaikuttaa. Näin muistiasiakkaiden hoitopolulla, kuntoutuksessa sekä ohjauksessa ja neuvonnassa pystytään huomioimaan myös elämänlaadun ylläpitämiseen liittyviä tekijöitä. Aihetta lähestytään sekä laadullisin että määrällisin menetelmin kahden eri aineiston kautta. Väitöskirjatutkimuksen ohjaajina toimivat Tenure track -professori Jenni Kulmala (TAU), johtava tutkija, dosentti Maria Aaltonen (THL/TAU) ja dosentti Jari Pirhonen (Helsingin yliopisto)

Tanskan sisä- ja terveysministeri Sophie Løhde nimitti Prof. **Anu Sirenin** Det nationale forsknings og analysecenter for velfærd (VIVE) -tutkimusinstituutin hallituksen jäseneksi kaudelle 2023-2026.

Jyväskylän yliopisto vihki **Marja Jylhän** liikuntatieteellisen tiedekunnan kunniatohtoriksi promootiossa 19.5.2023. Juhlamenojen yliairueena toimi apulaisprofessori Elina Sillanpää.

Esitykset / Presentations

Enroth Linda, Halonen Pauliina, Kananen Laura, Jylhä Marja. Health expectancies by educational attainment at the age of 90 and decomposition of disabled life expectancy into contributions of chronic conditions. The Vitality 90+ Study. Poster presentation. 34th REVES meeting, 24.-26.5.2023, Padova, Italy.

Enroth Linda, Halonen Pauliina, Kananen Laura, Jylhä Marja. Toimintakykyinen elinajanodote 90-vuotiaana – koulutusryhmittäiset erot ja sairauksien rooli. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Enroth Linda. Syrjäytyminen ja eriarvoisuus vanhuudessa. Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry:n kutsusymposium. Puheenjohtaja. Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Forma Leena: Ikääntyneiden hoidon rahoituksen kestävydestä. Asiantuntijakuuleminen Kokoomuksen hallitusohjelmaa valmistelevalle työryhmälle 11.1.2023, Teams.

Forma L, Pulkki J, Raitanen J, Jylhä M, Aaltonen M: Miten ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalvöpalvelujen käyttö muuttui koronapandemian alkuvaiheessa? Suullinen esitys, Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Virtamo M, **Forma L, Pietilä I:** Valinnanvapaus ikääntyneiden tehostetussa palveluasumisessa. Posterisitys Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Tiihonen A, **Forma L, Pietilä I, Koskinen M:** COVID-19 –pandemian vaikutukset pääkaupunkiseudulla asuvien ikääntyneiden terveydenhuollon päivystyskäynteihin. Posterisitys Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Halonen P, Aaltonen M, Jylhä M, Enroth L. Toimintakyky ja sairastavuus kotona ja ympärivuorokautisessa hoidossa asuvilla yli 90-vuotiailla vuosien 2001 ja 2018 välillä: Tervaskannot 90+ tutkimus. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Halonen P, Aaltonen M, Jylhä M, Enroth L. Time trends in physical functioning and morbidity in people aged over 90: a comparative study on living and care arrangements. 34th REVES meeting, 24.-26.5.2023, Padova, Italy.

Kemppainen L, Kouvonen L, Kemppainen T, **Aaltonen M, Forma L, Pulkki J, Raitanen J, Jylhä M:** Cause of death among migrant and non-migrant older adults in Finland. Posterisitys Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Kyrölahti S, Halonen P, Enroth L. Longitudinal profiles of functional limitations in relation to impending death: Swedish NEAR-based cohort study. Oral presentation (Enroth). 34th REVES meeting, 24.-26.5.2023, Padova, Italy.

Ristolainen H, **Forma L, Hawkins J, Tiilikainen E:** Päivätoiminnan vaikuttavuuden, kustannusvaikuttavuuden ja prosessin arviointi monimenetelmällisellä kvasikokeellisella tutkimusasetelmalla. Posterisitys Gerontologia 2023, 8.-10.3.2023, Tampere.

Jolanki, Outi, Valkama, Outi, Rantala, Anniriikka, Latikka, Rita & Oksanen, Atte. AISOLA-tutkimushanke – Monitieteinen tutkimus ikääntyneiden ihmisten yksinäisyyden ja sosiaalisen eristäytyneisyyden sosiaalisista ja spatiaalisista tekijöistä. Posterisitys. Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Jylhä, Marja, Raitanen, Jani, Tuominen, Katariina, Tiainen, Kirsina, Jolanki, Outi & Valkama, Outi & Ahosola, Päivi. Luottavatko 65–84-vuotiaat suomalaiset yhteiskuntaan? Tuloksia SoWell -tutkimuksen kyselystä. Gerontologia 2023, Tampere, 10.2.2023.

Kananen Laura. Terveydentila akuutin Covid-19 infektion jälkeen - Tutkimus geriatriisilla potilailla Ruotsissa. Gerontologia 2023, Tampere, 9.2.2023.

Lahti, Laura & Ojala, Hanna. ”Se nyt kuuluu tähän ikään” – eturauhassyöpöpotilaiden tulkintoja ikääntymisestä osana syövän sairastamista Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Lemivaara M: Omaishoidon vaikutus iäkkäiden puolisoiden parisuhteeseen. Suullinen esitys, Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Kulmala Jenni. Luento: Aivoterveysten edistäminen on elämänmittainen matka. Lahden Senioriopettajat. Lahti 23.2.2023.

Kulmala Jenni. FINGER-tutkimuksen uusia tuloksia ja jalkauttamisen mahdollisuuksia. Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Nosraty Lily, Raitanen Jani, Nevalainen Jaakko, Enroth Linda. Tree based analysis of potential predictors of longevity -TamELSA study with 35 years of mortality follow-up. Posteresitys, Gerontologia 2023, 8.-10.2.2023, Tampere.

Rantala, Anniriikka, Valkama, Outi, Latikka, Rita & Jolanki Outi. Exploring the meanings of local wellbeing services for older adults living in Finnish suburbs. New Perspectives on Loneliness Across the Lifecourse seminar, Brunel Research Festival, Brunel University London 19.5.2023.

Rantala, Anniriikka, Valkama, Outi, Latikka, Rita & Jolanki, Outi. Hyvää vanhenemista lähiössä? Paikallisten hyvinvointipalveluiden merkityksiä ikääntyville kaupunkilaisille. Kaupunkitutkimuksen päivät, Turku, 5.5.2023.

Siren, Anu. Luento: Aika, sukupolvi ja ikä: muutoksia myöhäisessä aikuisiässä. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Teräväinen Pia, Forma Leena, Pulkki Jutta. Ikääntyneiden sosiaalinen kuntoutus - kirjallisuuskatsaus. Osajulkaisuväitöskirjan ensimmäisen artikkelin esittely, suullinen esitys 16.2.2023. Sosiaalityön tutkimuksen päivät, Helsinki, 16.-17.2.2023.

Tiainen Kristina, Raitanen Jani, Jolanki Outi. Sosiaalisen, kulttuurisen ja fyysisen aktiivisuuden yhteys itsearvioituun terveyteen 65–84-vuotiailla suomalaisilla: SoWell-kyselytutkimuksen tuloksia. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Tuominen, Katariina, Pirhonen, Jari, Lumme-Sandt, Kirsi., Ahosola, Päivi & Pietilä, Ilkka. Puhetta paikoista – Sosiaaliset tilat ja niihin liittyvät asemat ikääntyneiden ihmisten puheessa. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Valkama, Outi & Jolanki, Outi. Digitalisoitumisen merkitykset ikääntyville ihmisille. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023

Valkama, Outi, Tiainen Kristina & Raitanen Jani. Associations of Aging Perceptions to the Internet Use of Older Adults. Sosiologia 2023, Tampere. 23.3.2023

Valkama, Outi, Latikka Rita, Rantala Anniriikka & Jolanki Outi. Older Adults Claims About Using or not Using Digital Devices and Internet. New Perspectives on Loneliness Across the Lifecourse seminar, Brunel Research Festival, Brunel University London 19.5.2023

Antti Etholén, Anne Kouvonon, Mirja Hänninen, **Jenni Kulmala**, Ossi Rahkonen, Minna Mänty, Tea Lallukka. Dual trajectories of body mass index and insomnia symptoms and their associations with changes in perceived cognitive functioning after retirement. 30th European Congress on Obesity 17-20th May 2023, Dublin, Ireland.

Muut uutiset / Other news

Blogit/Blog posts

Siren Anu: Kuinka ennustaa tulevaa? Ikäinstituutti 8.2.2023. https://www.ikainstituutti.fi/blogi/kuinka-ennustaa-tulevaa/?fbclid=IwAR335ER6vmcIIExdTvOfcWEcgfS-8rw_bmaAOd081e6OGaNYHAWOCGsA2O8

Forma Leena: Kuka maksaa ikääntyneiden hoidon? Kunnallisan kehittämissäätö 23.1.2023. https://kaks.fi/uutiset/kuka_maksaa_ikaantyneiden_hoidon/

Media

Pirjo Nikanderia haastateltiin YLEn ikäsyryntää koskevaan uutiseen (julkaistu 15.5.2023). <https://yle.fi/a/74-20027798>

Katri Keskistä haastateltiin Talouselämän ikäsyryntää koskevaan uutiseen (julkaistu 16.4.2023) <https://www.talouselama.fi/uutiset/tutkija-muistuttaa-ikasyrynta-on-vastoin-lakia-tyoelamassa-kissa-pitaisi-nostaa-poydalle/ec00a604-6268-4fdc-b876-10499835fb4c>

Tampere Missio haastatteli **Marja Jylhää** (2/2023): <https://www.e-julkaisu.fi/tamperemissio/2023/2/?goto=1>

Marja Jylhää haastateltiin Yliopisto-lehteen 3/2023, "Lapseksi jälleen? Miksi jotkut puhuvat vanhoille ihmisille kuin pikkulapsille?" <https://www.lukusali.fi/?p=Yliopisto-lehti&ss=9a645f16-6a15-4cb3-8f5a-c7efddcb837f&i=9ae4743c-88aa-407c-ac24-1b49ebfbd297>

Leena Forma oli haastateltavana radio Suomen päivässä 23.1.2023. Aiheena ikääntyneiden hoidon kustannukset ja rahoitus.

Leena Formaa haastateltiin Polemiikki-lehteen Tohtori töissä -sarjaan [polemiikki_1_2023.pdf \(kaks.fi\)](#)

Alustuksia

Marja Jylhän puhe "Mikä mättää ikäihmisten palveluissa ja mitä pitäisi tehdä?" Tampereen Teknillisen Seuran puolisoimikunnan kokouksessa 11.1.

Marja Jylhän puhe "Ikääntyvän yhteiskunnan ilot ja haasteet" Myyrmäen Eläkkeensaajille 19.1.

Marja Jylhän puhe "Ikääntyvä Suomi, kaikenikäisten Suomi?" Jyväskylän Talvessa 18.2.

Marja Jylhän puhe "Vanhuus - tavallisen hyvää elämää" Tampereen Kansallisten Seniorien tilaisuudessa 3.5.

Jenni Kulmala. Iltalehti 12.4.2023: Alzheimerin tauti hiipii hitaasti 20 vuoden aikana – Näin taklaat <https://www.iltalehti.fi/terveysuutiset/a/650d8511-404b-46e6-95e0-0311379e700b>

Jenni Kulmala. Iltalehti 7.4.2023. Näin erotat normaalin muistin heikentymisen muistisairauden merkeistä – Helppo lista paljastaa. <https://www.iltalehti.fi/terveysuutiset/a/03ab1e9c-3e92-4d80-be41-ae4c9ac97333>

Jenni Kulmala. Kainuun Sanomat 27.3.2023. Ilta Kauhanen unohteli tavallisia sanoja ja sovittuja tapaamisia – Nuorten muistioireilun takana on yleensä monen tekijän summa.

<https://www.keskipohjanmaa.fi/artikkeli/pitkittynyt-stressi-kuormittaa-aivoja-hyva-kognitiivinen-tyoergonomia-ja-palautuminen-tukevat-muis>

Jenni Kulmala. Keskipohjanmaa 27.3.2023. Pitkittynyt stressi kuormittaa aivoja – hyvä kognitiivinen työergonomia ja palautuminen tukevat muistia <https://www.keskipohjanmaa.fi/artikkeli/pitkittynyt-stressi-kuormittaa-aivoja-hyva-kognitiivinen-tyoergonomia-ja-palautuminen-tukevat-muis>

Jenni Kulmala. Saarijärveläinen -lehti 9.5.2023. Hyvän elämän äärellä.

<https://nakoislehti.media.fi/sampo/17cb0366-057c-430b-a6bd-c53d01abb534/2>

Vierailut/Visits

Dosentti, tutkimuspäällikkö Outi Jolanki vieraili toukokuussa KU Leuvenissa Belgiassa. Yhdessä muiden kutsuttujen asiantuntijavieraiden kanssa hän osallistui 'New living arrangements for the boomer generation' ohjelman (LIAS, KU Leuven) työskentelyyn. Ohjelmassa tarkastellaan ikäystävällisten asuin ympäristöjen ratkaisuja ja erilaisia hoiva- ja senioriasumisen malleja sekä etsitään uusia, suurten ikäluokkien tarpeisiin vastaavia hoivan ja asumisen ratkaisuja.

https://lias.eu/lias-project/new-living-arrangements-for-the-boomer-generation/?fbclid=IwAR0NIFxfQaZ8Pksq6ph7v1eIL_GwMAXalcavuxIHb6wro3_3m72BjLZBzKg

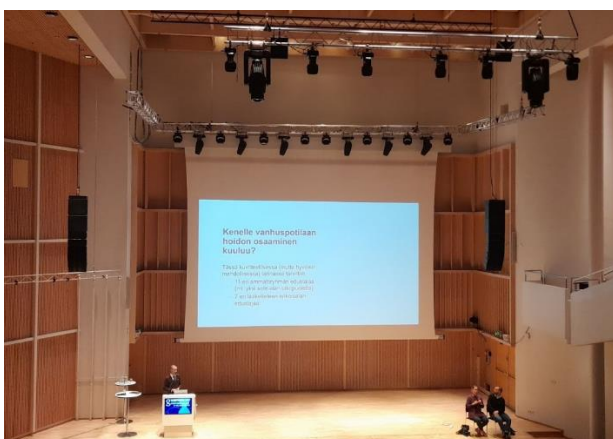
Leuven Institute for Advanced Study-LIAS

Tapahtumat/Events

Gerontologia 2023 -kongressi järjestettiin Tampere-talolla 8.-10.2.2023 teemalla *Ikääntymisen uusi aika*. Ensimmäistä kertaa samassa tapahtumassa järjestetyt gerontologian ja geriatrian päivät kokosivat yhteen 750 ikääntymisen alan tutkijaa ja asiantuntijaa. Kolmipäiväisen kongressin tieteelliseen ohjelmaan sisältyi kahdeksan pääpuhujaluentoa, 20 suullista sessiota, neljä geriatripäivien sessiota sekä 83 posteriesitystä. Näytteilleasettajia oli mukana yhteensä 33.

Gerontologian tutkimuskeskuksen tutkijat olivat edustettuina sekä kongressin puhujina ja esittäjinä että kongressin järjestelytoimikunnassa. Kongressin puheenjohtajana toimi yliopistonlehtori **Kirsi Lumme-Sandt** ja varapuheenjohtajana professori **Esa Jämsen**. Kongressin sihteerinä toimi väitöskirjatutkija **Anniriikka Rantala**.

Gerontologia -kongressin järjestivät yhteistyössä Tampereen yliopisto, Gerontologian tutkimuskeskus, Societas Gerontologica Fennica, Suomen Geriatri ry sekä Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry.

Kuule minua -webinaari: Muistisairaahan ihmisen ääni on arvokas järjestettiin maanantaina 6.3.2023 klo 14.00-15.30.

Tulevaisuudessa suurin osa suomalaisista on arjessaan tekemisissä etenevän muistisairauden kanssa – joko itse sairastavana tai läheisenä. On todennäköistä, että vuonna 2050 Suomessa elää yli puoli miljoonaa muistisairautta sairastavaa ihmistä. Muistisairaiden ihmisten hyvän elämän edellytyksistä tuleekin ajoissa käydä laajaa keskustelua.

KUULE MINUA -WEBINAARI

Muistisairaahan ihmisen ääni on arvokas

MAANANTAINA 6.3.2023 KLO 14.00-15.30.

Petri Lampinen
kokemustoimija

Jenni Kulmala
gerontologian
apulaisprofessori

Camilla Lindholm
pohjoismaisten
kielten professori

Jari Pirhonen
gerontologian
dosentti, teologi

Katarina Blomqvist
dokumentaristi

Tulevat tapahtumat

Tervetuloa TAU-AGE symposiumiin syyskuussa 8.9.2023!

Pitkä ikä on ihmiskunnan suurin saavutus, mutta myös tämän hetken suuri globaali haaste. Tampereen yliopistossa tehdään monenlaista vanhenemiseen ja ikääntyvään yhteiskuntaan kohdistuvaa tutkimusta. Yliopistossamme on paljon myös sellaista tutkimusta, jolla on toistaiseksi tunnistamatonta potentiaalia vastata ikääntyvän yhteiskunnan haasteisiin.

Yhteistyöllä ja verkostoitumalla vahvistamme tutkimuksemme tuloksellisuutta ja näkyvyyttä. Tule mukaan TAU-AGE symposiumiin tutustumaan muihin tutkijoihin ja kertomaan omasta tutkimuksestasi. Luodaan yhdessä uusia keinoja vastata ikääntyvän yhteiskunnan haasteisiin ja vahvistetaan Tampereen yliopiston monitieteistä ikääntymistutkimusta.

Abstraktikutsu on auki 11.6. asti: <https://events.tuni.fi/tau-age/abstraktikutsu/>

Ilmoittautuminen: <https://events.tuni.fi/tau-age/ilmoittautuminen/>

Lisätietoja tapahtumasta: <https://events.tuni.fi/tau-age/>

Julkaisut / Publications

Aaltonen, T., Henriksson, L. Tiilikka, T., **Valokivi**, H. & Zechner, M. (2022) Etsinnässä ihmistyön ammattieettisten ohjeistojen tunnejärjestelmät. Teoksessa T. Hautamäki, A. Aalto, A. Alaverdyan & S. Saarikoski (toim.) [Osallisuus ihmistyössä](#). Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 177, 41-61.

von Bonsdorff MB, Munukka M, van Schoor NM, von Bonsdorff ME, Kortelainen L, Deeg DJH, de Breij S. Changes in physical performance according to job demands across three cohorts of older workers in the Longitudinal Aging Study Amsterdam. Eur J Ageing, in press.

Chou, Y.-C., Chen, B.-W. & **Kröger, T.** (2023) Lost in Translation: Implementing Personal Assistance in an East Asian Context. Disability & Society 38 (4), 587–609.

Eskola, P. & Jolanki, O. (2022). Mikä muuttui 20 vuoden aikana? Pohdintaa ikääntyvän puoliso-omaishoitajan asemasta ja kotiin saatavasta tuesta. Gerontologia 36(4), 412–419.

Eskola, P., Jolanki, O. & Aaltonen, M. (2022). Through Thick and Thin: The Meaning of Dementia for the Intimacy of Ageing Couples. Healthcare 10, 2559. <https://doi.org/10.3390/healthcare10122559>

Eskola, P., Jolanki, O., **Van Aerschot, L.** & Aaltonen, M. (2022). Muistisairauden aiheuttamat käyttäytymisen muutokset ja parisuhteen vastavuoroisuus. Gerontologia 36(4), 344–361.

Eskola, P., Jolanki, O. & Aaltonen, M. Muistisairautta sairastavan ikääntyvän puolison toimijuus parisuhteessa. Hyväksytty julkaistavaksi Gerontologia-lehteen.

Fadjukoff, P, Kainulainen, S, Pirhonen, J, Saaranen, T, **Valokivi**, H & Vauhkonen A (2022) Sosiaalinen hyvinvointi turvaa terveyttä. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti, 59(3). <https://doi.org/10.23990/sa.111453>

Föhr, T., Waller, K., **Viljanen, A.**, **Rantanen, T.**, Kaprio, J., Ollikainen, M., & **Sillanpää, E.** (2023). Mortality associations with DNA methylation-based biological aging and physical functioning measures across 20-year follow-up. The Journals of Gerontology: Series A. [doi: 10.1093/gerona/glad026](https://doi.org/10.1093/gerona/glad026)

Heinonen, T., **Valokivi**, H. & Luo, H. Active Aging and Well-being of Older Northern Women in Finland. Ageing Int (2022). <https://doi.org/10.1007/s12126-022-09513-6>

Löppönen, A., Delecluse, C., Suorsa, K., **Karavirta, L.**, Leskinen, T., Meulemans, L., Portegijs, E., Finni, T., **Rantanen, T.**, Stenholm, S., **Rantalainen, T.** & Van Roie. E. 2023. Association of sit-to-stand capacity and free-living performance using thigh-worn accelerometers among 60-90-year-old adults. Medicine and Science in Sports and Exercise. <https://doi.org/10.1249/MSS.0000000000003178>

Hyvärinen M, Karvanen J, **Juppi HK**, **Karppinen JE**, Tammelin TH, Kovanen V, Aukee P, **Sipilä S**, **Rantalainen T**, **Laakkonen EK**. Menopausal symptoms and cardiometabolic risk factors in middle-aged women: A cross sectional and longitudinal study with 4-year follow-up. Maturitas. 2023. <https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2023.05.004>

Jolanki, I., **Eskola, P.** & Aaltonen, M. (2023) People with memory illnesses and their spouses as actors in the hybrid care model. *Journal of Family Research* 35, 326-344.

Karhulahti VM, Vahlo J, Munukka M, Koskimaa R, **von Bonsdorff MB.** Videopelaamisen, työkyvyn ja työstä palautumisen suhde: kansallisesti edustava rekisteröity tutkimusraportti. *Psykologia* 2023;58:130-178.

Karvinen S, Korhonen TM, Sievänen T, Karppinen JE, Juppi HK, Jakoaho V, Kujala UM, Laukkanen JA, Lehti M, Laakkonen EK. Extracellular vesicles and high-density lipoproteins: Exercise and oestrogen-responsive small RNA carriers. *J Extracell Vesicles*. 2023 Feb;12(2):e12308. doi: [10.1002/jev2.12308](https://doi.org/10.1002/jev2.12308).

Lehdistötiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/02/vaihdevuosiin-liittyva-hormonivaje-vaikuttaa-liikunnan-aiheuttamaan-viestintaan-verenkierrossa>

Press release: <https://www.jyu.fi/en/current/archive/2023/02/estrogen-deficiency-affects-systemic-signaling-in-response-to-exercise>

Kekäläinen, T., Koivunen, K., Pynnönen, K., Portegijs, E. & Rantanen, T. 2023. Cohort differences in depressive symptoms and life satisfaction in 75- and 80-year-olds: a comparison of two cohorts 28 years apart. *Journal of Aging and Health*, doi:[10.1177/08982643231164739](https://doi.org/10.1177/08982643231164739)

Lehdistötiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/04/iakkaiden-ihmisten-mieliala-on-parantunut-30-vuodessa>

Press release: <https://www.jyu.fi/en/current/archive/2023/05/older-people-have-better-mental-well-being-than-30-years-ago>

Kiuru, H. & Valokivi, H. (2022) ["I do those things to pass the time.": Active ageing during fourth age - ScienceDirect](https://doi.org/10.1177/08982643221164739) *Journal of Aging Studies*, Volume 61, June 2022.

Kiuru, H., Niemi, M. & Valokivi, H. (2022). Ikäihmisten palveluohjauksen paikat ja tila. Teoksessa Blommila, K., Juntunen, M. & Kosunen, S. (toim.) *Puheenvuoroja palveluohjauksesta*. Suomen Palveluohjausyhdistys SPO ry, Profami Oy, s. 227-236.

Kiuru, H., Outila, M. & Valokivi, H. (2022) Vanhan ihmisen haavoittuvuus ja hoivateknologia kodissa. Teoksessa S. Raitakari, K. Günther & J-M. Räsänen (toim.) [Koti, hyvinvointityö ja haavoittuvuus](https://doi.org/10.1177/08982643221164739). Tampere University Press, 347–377.

Koivunen, K., Hoogendijk, E.O., Schaap, L.A., Huisman, M., Heymans, M. W. & van Schoor, N.M. (2023). Development and Validation of an Intrinsic Capacity Composite Score in the Longitudinal Aging Study Amsterdam: A Formative Approach. *Aging Clinical and Experimental Research*, accepted for publication. doi: [10.1007/s40520-023-02366-2](https://doi.org/10.1007/s40520-023-02366-2)

Kokko, K. (2023). Miltä on kokonaisvaltainen mielen hyvinvointi? Miten Suomi voi nyt ja tulevaisuudessa? Näkökulmia hyvin- ja pahoinvoinnin sekä kansantautien kehitykseen (s. 54-62). Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 6/2022.

Korpela, V., Pajula, L., & Hänninen, R. (2023). Older Adults Learning Digital Skills Together: Peer Tutors' Perspectives on Non-Formal Digital Support. *Media and Communication*, 11(3).

Kuutti MA, Hyvärinen M, Kauppinen M, Sipilä S, Aukee P, Laakkonen EK. Early adulthood and current physical activity and their association with symptoms of pelvic floor disorders in middle-aged women: an

observational study with retrospective physical activity assessment. BJOG. 2023 Jan 19. doi: [10.1111/1471-0528.17397](https://doi.org/10.1111/1471-0528.17397)

Lehdistötiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/02/naisten-varhaisaikuisuudessa-harrastama-raskas-saannollinen-liikunta-voi-lisata-virtsan-ja-ulosteenkarkailun-riskia-keski-iassa>

Press release: <https://www.jyu.fi/en/current/archive/2023/02/regular-high-intensity-physical-activity-in-early-adulthood-may-increase-the-risk-of-urinary-and-fecal-incontinence-in-middle-aged-women>

Mietola V, Hämylä R, Launistola H, Heimovaara-Kotonen E, Kokko S, **von Bonsdorff M**. Aktiivinen ja hyvinvoiva korkeakoulu -kyselyn tuloksia keväältä 2022. Jyväskylän yliopisto. Julkaisuja - Terveystiedon edistämisen tutkimuskeskus, 8, 2022.

Mikkola TM, Mänty M, Kautiainen H, **von Bonsdorff MB**, Koponen H, Kröger T, Eriksson JG. Use of prescription benzodiazepines and related drugs in family caregivers: a nation-wide register-based study. *Age Ageing*. 2022;51(12):afac279.

Rantanen, T., Siren, A., & Kokko, K. (2023). Gerontologian tutkimuskeskuksen tulevaisuuskysymykset. *Tärkeimmät tulevaisuuskysymykset tulevaisuusvaliokuntien maailmankokoukselle – asiantuntijoilta pyydettyjä näkemyksiä (pp. 21–22)*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 7/2022. <https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/TUVJ-7-22.pdf>

Reinilä, E., Kekäläinen, T., Saajanaho, M., & Kokko, K. (2023). The structure of mental well-being and its relationship with generativity in middle adulthood and the beginning of late adulthood. *International Journal of Behavioral Development, OnlineFirst*. <https://doi.org/10.1177/01650254231165837>

Lehdistötiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/05/keskiaikuisuus-on-seesteista-aikaa-2013-mielen-hyvinvointi-sailyy-varsin-hyvana-lapi-aikuisuuden>

Reinilä, E., Saajanaho, M., Fadjukoff, P., Törmäkangas, T.*, & Kokko, K.* (2023). The Development of Generativity in Middle Adulthood and the Beginning of Late Adulthood : A Longitudinal Study from Age 42 to 61. *Journal of Adult Development, Early online*. <https://doi.org/10.1007/s10804-022-09436-1> *Jaettu viimeinen kirjoittaja

Sihto, T. & Vasara, P. (toim.) (2023) Hoivan pimeä puoli. Helsinki: Gaudeamus

Siren AL, Seppänen M, **von Bonsdorff MB**. Social Participation Considered as Meaningful in old age – the Perceptions of Senior Housing Residents in Finland. *Ageing Intern*, doi: 10.1007/s12126-023-09522-z.

Sutin, A. R., Stephan, Y., **Kekäläinen, T.**, Luchetti, M., & Terracciano, A. 2023. Purpose in life and accelerometer-measured physical activity among older adults. *Psychology and Health*.18;1-15. doi: 10.1080/08870446.2023.2200414

Svensson, E-M. & **Valokivi, H.** (2023) Distanciation and inequalities in the Finnish and Swedish monitoring of elder care housing in Arctic communities. In S. Begum, J.R. Harbison, P. Naskali & M. Zechner (eds.) *Distance, Equity and Older People's Experiences in the Nordic Periphery*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003280330-12>

Tuomola, E.-M., Keskinen, K. E., Hinrichs, T., Rantanen, T., & Portegijs, E. (2023). Older Adults' Self-Reported Physical Activity and Distance to and Land Use Around Reported Physical Exercise Destinations. *Journal of Aging and Physical Activity*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1123/japa.2022-0105>.

Lehdistötiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/05/valimatkat-liikuntapaikoille-eivat-ole-este-liikunnallisille-iakkaille-ihmisille>

Valokivi, H. & Hirvonen, H. (2022) [Asiakasturvallisuus vanhuspalveluissa](https://doi.org/10.30668/janus.114433). *Janus* 30(4). <https://doi.org/10.30668/janus.114433>

Van Aerschot, L. & Kröger, T. (2023) Suomalaisen vanhuspalvelujärjestelmän ongelmakohtat. Teoksessa **Sihto, T. & Vasara, P.** (toim.) *Hoivan pimeä puoli*. Helsinki: Gaudeamus, 237–254.

Väitökset/Dissertations

Anna Tirkkosen gerontologian ja kansanterveyden väitöskirja "*Cognitive and physical functions among middle-aged and older people: A special emphasis on executive functions and walking*" tarkastettiin Jyväskylän yliopistossa 20.1.2023. Vastaväittäjänä toimi apulaisprofessori Jannique van Uffelen (KU Leuven) ja kustoksena professori Sarianna Sipilä (Jyväskylän yliopisto).

Väitöstiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2022/12/20-1-2023-ttm-anna-tirkkonen-liikuntatieteellinen-tiedekunta-gerontologia-ja-kansanterveys>

Väitöskirja luettavissa JYX-julkaisuarkistossa: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/84570>

M.Sc. **Anna Tirkkonen** defended her doctoral dissertation in Gerontology and Public Health "*Cognitive and Physical Functions Among Middle-Aged and Older People: A Special Emphasis on Executive Functions and Walking*" on 20th of January 2023 in University of Jyväskylä. The opponent was Associate Professor Jannique van Uffelen (KU Leuven, Belgium) and the custos was Professor Sarianna Sipilä (University of Jyväskylä).

JYX Digital Repository: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/84570>

Kristiina Juntusen gerontologian ja kansanterveyden väitöskirja "*Omaishoitajien jaksamisen arviointi ja kuntoutuksen vaikutukset jaksamiseen ja elämänlaatuun*" tarkastustilaisuus pidettiin Jyväskylän yliopistossa 3.3.2023. Vastaväittäjänä toimi professori Kaisu Pitkälä (Helsingin yliopisto) ja kustoksena apulaisprofessori Merja Rantakokko (Jyväskylän yliopisto).

Omaishoito aiheuttaa monenlaisia kielteisiä vaikutuksia omaishoitajan jaksamiseen. Kristiina Juntunen tutki väitöskirjassaan omaishoitajien jaksamista ja monimuotoisen kuntoutuksen vaikutusta omaishoitajien kokemuksiin. Kuntoutuksella voitiin lisätä omaishoitajan fyysistä elämänlaatua ja estää omaishoidon kielteisten vaikutusten kasvua.

Väitöstiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/02/3-3-2023-ttm-kristiina-juntunen-liikuntatieteellinen-tiedekunta-gerontologia-ja-kansanterveys>

Väitöskirja luettavissa JYX-julkaisuarkistossa: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/85460>

M.Sc. **Kristiina Juntunen** defended her doctoral dissertation in Gerontology and Public Health "*Assessment of carers' coping and the effects of rehabilitation on coping and quality of life*" on 3th of March in University

of Jyväskylä. The opponent was Professor Emerita Kaisu Pitkälä (University of Helsinki, Finland) and the custos was Associate Professor Merja Rantakokko (University of Jyväskylä).

JYX Digital Repository: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/85460>

Ulla Halosen yhteiskuntapolitiikan väitöskirja "Muistisairaiden omaishoitajat palvelujärjestelmässä" tarkastettiin Jyväskylän yliopistossa 12.5.2023. Vastaväittäjänä toimi yliopistonlehtori, dosentti, YTT Helena Hirvonen (Itä-Suomen yliopisto) ja kustoksena yliopistotutkija Lina Van Aerschot (Jyväskylän yliopisto). Väitöstutkimusta on rahoittanut 1-6/2023 Alli Paasikiven Säätiö.

Väitöstiedote: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/03/12-5-2023-ytm-ulla-halonen-humanistis-yhteiskuntatieteellinen-tiedekunta-yhteiskuntapolitiikka>

Väitöskirja luettavissa JYX-julkaisuarkistossa: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/86555>

YTM **Ulla Halonen** defended her doctoral dissertation in Social and Public Policy "*Family carers for people with memory disorders in the service system*" on 12th of May in University of Jyväskylä. The opponent was Senior Lecturer, docent, YTT Helena Hirvonen (University of Eastern Finland) and the custos was Senior Researcher Lina Van Aerschot (University of Jyväskylä). The Alli Paasikivi Foundation has funded the doctoral dissertation 1-6/2023.

JYX Digital Repository: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/86555>

Tulevat väitökset / Upcoming dissertations:

Hanna-Kaarina Juppi 9.6.2023: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/05/9-6-2023-fm-hanna-kaarina-juppi-liikuntatieteellinen-tiedekunta-gerontologia-ja-kansanterveys>

Jari Karppinen 16.6.2023: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/04/16-6-2023-ttm-jari-karppinen-liikuntatieteellinen-tiedekunta-liikuntalaaketiede>

Rahoitukset / Funding

Suomen Akatemia on myöntänyt **Sira Karviselle** akatemiaturkijan rahoituksen vuosille 2023–2027. Liikunta, vesikkelit ja vanheneminen (EEVaS) -tutkimus selvittää molekyyliä, jotka välittävät liikunnan senolyttisiä vaikutuksia. Saadun rahoituksen määrä oli 702 781 euroa.

Academy of Finland granted academy fellow funding of 702 781 € for **Sira Karvinen** (2023-2027). Exercise, Extracellular Vesicles and Senescence (EEVaS) study aims to establish the key signaling molecules mediating the senolytic effects of exercise.

Jyväskylän yliopiston JYU.Well on myöntänyt strategista pilotointi rahoitusta **Eija Laakkosen** johtamalle työryhmälle 25 000 euroa vuodelle 2023. LaVirE-tutkimuksen avulla pilotoidaan yhteistoimintamallia, joka mahdollistaa Jyväskylän yliopiston ja Keski-Suomen hyvinvointialueen yhteistoimintana toteutettavan sensitiivisiä henkilötietoja keräävän tutkimushankkeen sujuvan toteutuksen.

University of Jyväskylä JYU.Well strategic funding has been granted to **Eija Laakkonen** and the work group **€25 000** for year 2023. LaVirE-pilot will build a mode of operation for research processes and projects operating at University of Jyväskylä and Central Finland Wellbeing county Hospital Nova and collecting sensitive personal information.

Jyväskylän yliopiston JYU.Well on myöntänyt rahoitusta **Kirsi Keskiselle** ja **Tiia Kekäläiselle** 19 200€ vuodelle 2023. Mielen hyvinvointi ja asumispalvelujen ympäristö (MAY)- hankkeessa kehitetään toimintamallia erityisesti yhteisöllisen asumisen piiriin muuttavien iäkkäiden ihmisten mielen hyvinvoinnin tukemiseksi asuinpaikan ympäristötekijöiden keinoin. Hanke toteutetaan yhteistyössä Jyväskylän ja Tampereen GERECin tutkijoiden ja Keski-Suomen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa keskittyen erityisesti syksyllä 2023 toimintansa aloittavaan Kauramäen kylä -asuinryhmiin.

University of Jyväskylä JYU.Well funding (19 200 €) has been granted to **Kirsi Keskinen** and **Tiia Kekäläinen** for the year 2023. MAY-project aims to develop approaches for enhancing older adults' mental well-being when they move to assisted living. The project will focus on new Kauramäen kylä area in Jyväskylä and is carried out in collaboration with GEREC researchers from both Jyväskylä and Tampere, and the Central Finland Wellbeing county.

JYU.Well on myöntänyt strategista rahoitusta 25 000 euroa Perimä, elämäntavat ja terveys - biopankkitutkimukselle, joka toteutetaan yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen ja Itä-Suomen yliopiston kanssa. Hankkeessa pilotoidaan takaisinkutsututkimuksen toimintamallia Keski-Suomen biopankkiin kuuluvilla henkilöillä. Digitaalisella elämäntapakyselyllä on tarkoitus selvittää muun muassa heidän liikunta- ja syömiskäyttäytymistään sekä näiden elintapojen yhteyksiä terveydentilaan hyödyntäen biopankin rekisteriaineistoa ja geneettistä riskitietoa. Tutkimusta johtaa **Elina Sillanpää**.

University of Jyväskylä JYU.Well strategic funding has been granted to **Elina Sillanpää** and the work group **€25 000** for year 2023. The research is carried out in collaboration with the Central Finland Wellbeing county and the University of Eastern Finland.

Suomen kulttuurirahaston Keski-Suomen rahasto on myöntänyt 14 000 euron apurahan Essi-Mari Tuomolalle ikääntyneiden henkilöiden liikkumisympäristöjä, ympäristön kohteita sekä aktiivista ikääntymistä käsittelevään väitöskirjatutkimukseen. Väitöskirja perustuu Aktiivisen ikääntymisen paikat (PAA) ja Aktiivista ikääntymistä tukevat ympäristöt: COVID19 ennen, aikana ja jälkeen (ESPACE) -projekteihin.

Essi-Mari Tuomola received a 14 000 € grant from the Central Finland Regional Fund of the Finnish Cultural Foundation for her PhD project.

Ella ja Georg Ehrnroothin säätiö on myöntänyt **Lotta Palmbergille** 32 000 €: n apurahan tutkimukseen "Temporal associations between the regularity of circadian activity patterns and cognitive functioning in old age".

Lotta Palmberg received a 32 000 € grant from the Ella and Georg Ehrnrooth Foundation for the study "Temporal associations between the regularity of circadian activity patterns and cognitive functioning in old age".

Suomen Akatemia on myöntänyt Ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikölle jatkorahoituksen vuosille 2023-2025. Jyväskylän yliopiston osuus rahoituksesta on 1 405 026 euroa. Lisätietoja, ks. <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2023/02/suomen-akatemiaalta-huippuyksikoille-hyva-arviot-toiminnasta>

Center of Excellence in Research on Ageing and Care received funding from the Academy of Finland for years 2023-2025.

Juho Vainion säätiö on myöntänyt **Tiina Föhrille** 25 000 euron apurahan tutkimukseen 'Biologisen ikääntymisen yhteys toimintakykyyn ja kuolleisuuteen'.

Tiina Föhr received a 25 000 € grant from the Juho Vainio Foundation.

Yrjö Jahnssonin säätiö on myöntänyt **Tiina Föhrille** 15 000 euron apurahan tutkimukseen 'Työhyvinvoinnin yhteys biologiseen ikääntymiseen'.

Tiina Föhr received a 15 000 € grant from the Yrjö Jahnsson Foundation.

Juho Vainion Säätiö myönsi yliopistonlehtori **Enni-Maria Hietavalan** "Syömiskäyttäytyminen, fyysinen aktiivisuus ja psyykinen hyvinvointi taistelussa hormoneja ja kehonkoostumuksen muutoksia vastaan vaihdevuosien aikana" -tutkimukselle 25 000 euroa.

Enni-Maria Hietavala received a 25 000 € grant from the Juho Vainio Foundation.

Laura Karavirta sai Juho Vainion Säätiöltä 30 000 €:n hankeapurahan. Tutkimuksessa selvitetään fyysisen aktiivisuuden ja jäljellä olevan eliniän välistä syy-seuraussuhdetta uuden yksilöllisen aktiivisuusmittauksen avulla.

Laura Karavirta received 30 000 € funding from the Juho Vainio Foundation for investigating longitudinal changes in individual physical activity profile and health in older adults using wearable technology.

Juho Vainion Säätiö on myöntänyt **Kirsi Keskiselle** 29 920 euron apurahan hankkeen 'Environments supporting activity in old age: pre-, at- and post-COVID19 (ESPACE)' kolmannelle vuodelle. Hankkeessa tutkitaan ikääntyneiden ihmisten päivittäistä aktiivisuutta koronapandemiaa ennen, tiukimpien rajoitustoimien aikana loppukevällä 2020 ja vuosina 2021–2022, jolloin pandemia jatkui edelleen mutta rajoitustoimia on livenennetty, sekä tarkastellaan aktiivisuustiedoista muodostettuihin profiileihin yhteydessä olevia ympäristötekijöitä.

Kirsi Keskinen received a 29 920 € grant from the Juho Vainio Foundation for the study: 'Environments supporting activity in old age: pre-, at- and post-COVID19 (ESPACE)'.

Juho Vainion Säätiö on myöntänyt **Kaisa Koivuselle** 30 000 euron apurahan 'Resilience and healthy aging: a complex systems approach' -hankkeeseen. Kolmivuotiseksi suunnitellussa hankkeessa hyödynnetään systeemistä lähestymistapaa ikääntyneiden ihmisten resilienssin, terveyden ja hyvinvoinnin tutkimisessa.

Kaisa Koivunen received a 30 000 € grant from the Juho Vainio Foundation for the study 'Resilience and healthy aging: a complex systems approach'.

Suomen kulttuurirahasto on myöntänyt 28 000 euron apurahan **Emmi Reinilälle** väitöskirjatutkimukseen, joka käsittelee mielen hyvinvoinnin, fyysisen terveyden, generatiivisuuden ja toivotun eläkeiän välisiä yhteyksiä. Emmin väitöskirjan perustuu Suomen Akatemian rahoittamaan TRAILS-hankkeeseen, joka on Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimuksen uusin, n. 60-vuotiaita tutkittavia koskeva, vaihe.

Emmi Reinilä received a 28 000 € grant from the Finnish Cultural Foundation for her PhD project.

Onnea kaikille rahoituksen saajille!

Congratulations to all researchers and research groups that received funding!

Palkinnot/Awards

TtT Tuuli Suominen sai Finnish Bone Society:n vuoden 2021 parhaan luualan tieteellisen julkaisun palkinnon julkaisullaan "Regular Strength and Sprint Training Counteracts Bone Aging: a 10-year Follow-up in Male Masters Athletes". Tutkimus oli kymmenvuotinen seurantatutkimus, jossa havaittiin, että säännöllisellä voima- ja iskutyypillisellä harjoittelulla voidaan hidastaa tai jopa estää luuston vanhenemismuutoksia keski-ikäisillä ja iäkkäillä miehillä. Tutkimus on Suomisen vuonna 2021 valmistuneen väitöskirjan osajulkaisu. Palkinto myönnettiin joulukuussa 2022.

Suominen, T.H., Alén, M., Törmäkangas, T., Degens, H., Rittweger, J., Heinonen, A., Suominen, H. and Korhonen, M.T. (2021), Regular Strength and Sprint Training Counteracts Bone Aging: A 10-Year Follow-Up in Male Masters Athletes. JBMR Plus, 5: e10513. <https://doi.org/10.1002/jbm4.10513>

Paljon onnea! Congratulations!

Uudet työntekijät & nimitykset / New co-workers & Appointments

Katja Kokko jatkaa JYU.Well -verkoston ([JYU.Well - Hyvinvoinnin tutkimuksen yhteisö — Jyväskylän yliopisto](#)) yhtenä kolmesta puheenjohtajasta vuonna 2023

Professori **Taina Rantanen** osallistui Baselin yliopiston Liikunta- ja terveystieteen laitoksen tieteellisen ohjausryhmän kokoukseen 10.-12.5. Baselissa. Rantanen on kutsuttu tieteelliseen ohjausryhmään neljäksi vuodeksi.

Tiina Föhr koordinoi ajalla 2.5.-31.12.2023 osa-aikaisesti (20%) Perimä, elämäntavat ja terveys - biopankkitutkimusta, jonka rahoittaa JYU.Well.

Sosiaali- ja terveysministeriö on nimennyt **Elina Sillanpään** Biopankkilain ohjausryhmän varajäseneksi.

Johanna Ahola sai Liikuntatieteellisen tiedekunnan palkallisen väitöskirjatutkijan paikan ajalle 1.6.2023–30.11.2025. Ensimmäiseksi kahdeksi vuodeksi myönnetty puolipäiväinen työsuhde yhdistetään Suomen kulttuurirahaston aikaisemmin myöntämään apurahaan, jolloin yhteisrahoitus mahdollistaa kokopäiväisen työskentelyn. Johannan väitöskirjatutkimus käsittelee persoonallisuuden ominaisuuksien, myöhäisaikuisien elämänsiirtymien ja terveystietäytymisen välisiä yhteyksiä. Väitöskirjassa käytetty aineisto perustuu Suomen Akatemian rahoittamaan TRAILS-hankeeseen, joka on Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimuksen uusien, n. 60-vuotiaita tutkittavia koskeva, vaihe.

Folkhälsanin tiimi esittäytyy

Mikaela von Bonsdorffin tutkimusryhmässä, Folkhälsanin tutkimuskeskuksessa (Helsinki), työskentelee kolme tutkijaa, jotka affilioituvat Jyväskylän GERECiin. Kaikki tutkijat työskentelevät Folkhälsanin sosiaaligerontologian ohjelmassa.

Anna Lahti on gerontologian ja kansanterveyden väitöskirjatutkija (JYU). Anna on valmistunut optikoksi (AMK) vuonna 2013 ja terveystieteiden maisteriksi Jyväskylän yliopistosta vuonna 2016. Väitöskirjassaan hän tutkii sosiaalisen taustan ja sosiaalisen ympäristön yhteyttä toimintakykyyn vanhuudessa.

Sini Stenroth (ent. Turunen) on gerontologian ja kansanterveyden väitöskirjatutkija (JYU). Sini valmistui terveystieteiden maisteriksi keväällä 2022. Aikaisemmin hän on työskennellyt sairaanhoitajana (YAMK) akuuttihoitotyössä Suomessa ja Norjassa. Sinin väitöskirja käsittelee elämänkulun aikaisten vastoinkäymisten yhteyttä haurauden kehittymiseen, ja tähän yhteyteen vaikuttavia psykologisia, sosiaalisia ja elämäntapatekijöitä.

Sini Siltanen on sosiaaligerontologian post doc -tutkija. Sini on väitellyt gerontologian ja kansanterveyden oppiaineesta (JYU) syksyllä 2020. Väitöskirjassaan hän tutki psykologisten voimavarojen yhteyttä liikkumiskykyyn ja aktiivisuuteen vanhuudessa. Väitöksensä jälkeen Sini on työskennellyt Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella. Folkhälsanilla hän aloitti 1.1.2023 ja tekee tällä hetkellä tutkimusta seniorikotien asukkaisiin liittyen.

Kuvassa vasemmalta Sini Stenroth, Anna Lahti ja Sini Siltanen.

Esitykset / Presentations

Ahola, J., Kekäläinen, T., Kinnunen, M-L., Pitkänen, T., **Saajanaho, M. & Kokko, K.** Elintapojen pysyvyys keskiäikuisuudesta myöhäsaikuisiän kynnykselle. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

von Bonsdorff MB. Ennenaikainen vanheneminen syyt ja seuraukset perus terveessä väestössä. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere 8.2.2023.

Eskola P., Jolanki, O. & Aaltonen, M. Reipas tiimin jäsen vai höppänä? Muistisairautta sairastavan ikääntyvän ihmisen kuvauksia itsestään. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Föhr T. Epigeneettiset kellot ja perinteiset toimintakykytestit kuolleisuuden ennustajina. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere 8.-10.2.2023.

Föhr, T. Oral presentation. Epigenetics clocks as markers of biological aging and predictors of healthy aging. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference 2023, Shanghai Jiao Tong University, Shanghai. 19.5.2023.

Herranen, P. Oral presentation. Genome-wide polygenic risk score for muscle strength predicts longevity and health outcomes in older adults. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference 2023, Shanghai Jiao Tong University, Shanghai. 19.5.2023.

Joensuu L. Genetic predisposition for cardiovascular disease, physical activity, and mortality – findings from the Finnish Twin Cohort. Visiting lecture. Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Cardiac Exercise Research Group (CERG). 24.1.2023.

Jokela T. Revealing top predictors with multi-omics data integration of metabolomic and circulating microRNA signals in Lynch syndrome. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference, Shanghai, 19.5.2023.

Juppi H-K. Vaihdevuodet vaikuttavat lihaksen proteiineja koodaavien geenien ilmentymiseen. Suullinen esitys/Oral presentation. Gerontologia 2023, Tampere, 10.2.2023.

Juppi H-K. Skeletal muscle mRNA transcriptome is affected by the menopausal transition. Suullinen esitys/Oral presentation. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference, Shanghai, 19.5.2023.

Kankaanpää A. Oral presentation. The role of adolescent lifestyle habits in biological aging. Minerva Institute, Thursday meeting (online), 23.3.2023.

Kankaanpää A. Suullinen esitys. Kiihdyttävätkö nuoruuden epäterveelliset elintavat biologista vanhenemista? Liikuntatieteellisen tiedekunnan Tieteen päivä, Jyväskylä, 17.5.2023.

Karavirta L. Assessment of physical activity of older adults using wearable sensors. Invited presentation. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference, Shanghai, China, 19.-20.5.2023.

Karvinen S. Estrogen deficiency caused by menopause blunts acute exercise-induced circulating microRNA response in extracellular vesicles. FISEV Annual meeting, Kuopio, Finland. 6.2.2023

Karvinen S. Menopausiin liittyvä estrogeeninpuutos vaikuttaa akuuttiin liikuntavasteeseen verenkierron vesikkeleissä ja HDL-hiukkasissa. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 10.2.2023

Karvinen S. Extracellular vesicles and high-density lipoproteins: Exercise and oestrogen-responsive small RNA carriers. Oral presentation. International Society for Extracellular Vesicles, EVClub. Online event, 11.5.2023.

Kekäläinen, T., Koivunen, K., Pynnönen, K., Portegijs, E. & Rantanen, T. Iäkkäät ihmiset kokevat vähemmän masennusoireita kuin kolmekymmentä vuotta sitten: kohorttivertailu 75- ja 80-vuotiaiden mielen hyvinvoinnista. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 9.2.2023.

Keskinen, K. E., Tuomola, E.-M., Rantanen, T. & Portegijs, E. Iäkkäiden ihmisten aktiivisuuden paikat. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 9.2.2023.

Koivunen, K., Hoogendijk, E.O., Schaap, L.A., Huisman, M., Heymans, M. W. & van Schoor, N.M. Toiminnallinen kapasiteetti -mittarin kehittäminen ja validointi Longitudinal Aging Study Amsterdam (LASA) -tutkimuksessa formatiivista mallia hyödyntäen. Gerontologia 2023, Tampere. 8.2.2023.

Kokko, K., Kekäläinen, T., Ahola, J., Reinilä, E., & Saajanaho, M. (2023). Myöhäisaikuisuuden siirtymät, terveydentila ja mielen hyvinvointi. Suullinen esitys (Saajanaho). Gerontologia 2023, Tampere, 9.2.2023.

Kuutti MA, Hyvärinen M, Kauppinen M, Sipilä S, Aukee P, Laakkonen EK. Associations of early and middle adulthood physical activity with symptoms of pelvic floor disorders in middle aged women. Posterisesitys. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Laakkonen EK. Vaihdevuodet osana naisten ikääntymistä. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 10.2.2023.

Laakkonen EK. Extracellular vesicles and high-density lipoproteins: an exercise and estrogen-responsive small RNA carriers. Suullinen esitys/Oral presentation. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference, Shanghai, 19.5.2023.

Lehti S, Korhonen T-M, Ruhanen H, Käkelä R, Lehti M, Laakkonen EK. Does HDL composition differ between pre-, peri-, and postmenopausal women? Posterisesitys. Gerontologia 2023, Tampere, 8.2.2023.

Palmberg, L., Karavirta, L., Koivunen, K., Löppönen, A., Rantanen, T., Rantalainen, T. Vuorokauden aikaisen fyysisen aktiivisuuden, paikallaanolon ja yöllisen levon yhteys väsyvyyteen iäkkäillä henkilöillä. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere. 9.2.2023.

Rantakokko M, Saajanaho M, Törmäkangas T, Portegijs E, Kokko K, Rantanen T. Haluaa vaan ei tee: Ristiriita tavoitteiden ja toiminnan välillä iäkkäillä kotona asuvilla ihmisillä. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere. 8.2.2023.

Reinilä, E., Kekäläinen, T., Saajanaho, M. & Kokko, K. Mielen hyvinvoinnin rakenne ja sen yhteys generatiivisuuteen keski-iäkkäisyydestä myöhäsaikuisuuden alkuun. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere. 9.2.2023.

Sievänen T. Circulating microRNAs as cancer biomarkers in Lynch Syndrome. Suullinen esitys/Oral presentation. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference, Shanghai, 19.5.2023

Sillanpää E. Gene-Lifestyle Interactions in Healthy Aging. Keynote lecture. Meeting of the Genetic and Biological factors that regulate Physical Activity Consortium. 10.2.2023.

Sillanpää E. Gene-Lifestyle Interactions in Healthy Aging. Visiting lecture. Norwegian University of Science and Technology (NTNU), Cardiac Exercise Research Group (CERG). 24.1.2023.

Sillanpää E. Perimän ja elintapojen yhteys biologiseen vanhenemiseen. Kutsuluento SGF:n järjestämässä Eeva Jalavisto juhlasymposiumissa, Helsinki. 27.4.2023.

Tirkkonen, A. Liikunta ja kognitiivinen harjoittelu aivoterveiden ja toimintakyvyn edistämisen tukena. Tuloksia PASSWORD-tutkimuksesta. Aivoterveiden edistäminen symposium, Gerontologia 2023, Tampere, 10.2.2023

Tuomola, E.-M., Keskinen, K. E., Viljanen, A., Rantanen, T. & Portegijs, E. Lähiympäristön käveltävyyden ja kävelyvaikeuksien yhteys vapaa-ajan toimintoihin osallistumiseen ikääntyneillä henkilöillä. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 9.2.2023

Turunen, S., Pynnönen, K., Haapanen, M., Mikkola, T., Eriksson, J. & **von Bonsdorff, M.B.** Resilienssin ja haurauden yhteys ikääntyneillä henkilöillä. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere. 10.2.2023.

Valokivi, H. Asiakasturvallisuus vanhuspalveluissa. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere.

Valokivi, H. Care technology entering home and vulnerability of older adults. Suullinen esitys Sosiaalityön tutkimuksen päivät 2023, Helsinki.

Viljanen, A. Kuulon tarkkuuden muutos kahden vuoden seurannassa mitattuna Kuulo arkielämän tilanteissa (HERE) -kyselyllä ja audiometrillä. Posteriesitys. Gerontologia 2023, Tampere. 9.2.2023.

Lindeman, K., Karavirta, K., Koivunen, K., Keskinen, K.E., Portegijs, E. & Rantanen, T. Kotona asuvien ikääntyneiden elinpiirin ja ulkona liikkumisen autonomian muutokset koronaviruspandemian aikana. Suullinen esitys. Gerontologia 2023, Tampere, 9.2.2023.

Muut uutiset / Other news

Blogit/Blog posts

Laura Karavirta on perustanut uuden [Liikkuva labra](https://liikkuvalabra.fi/) -blogin itseään mittaavien liikkujien ja kuntoilijoiden tueksi ja kohtaamispaikaksi. Liikkuvassa labrassa tutkitaan omaa liikkumista perehtymällä mittausten perusteisiin, tekemällä omia kokeellisia mittauksia ja hyödyntämällä yksinkertaisia laskureita. Ota blogi seurantaan osoitteessa <https://liikkuvalabra.fi/>!

Tapahtumat/Events

Jyväskylän yliopiston yhdestoista promootio järjestettiin 19.-21.5. **Elina Sillanpää** toimi Jyväskylän yliopiston XI maisteri- ja tohtoripromootion yliairuena, ja GERECin tutkijoista **Laura Joensuu, Sira Karvinen, Kirsi Keskinen, Kaisa Koivunen, Lotta Palmberg, Timo Rantalainen, Tiina Savikangas, Sini Siltanen, ja Anna Tirkkonen** promovoitii tohtoreiksi.

GenActive symposium - Causal relationships between physical activity and health outcomes järjestettiin 17.4 Jyväskylän yliopistossa. Symposiumissa esiteltiin GenActive tutkimusryhmän töitä, ja keskusteltiin liikunnan ja terveyden kausaalisuhteista.

Kuntoutuksen tutkimus, kehittämis- ja innovaatiostrategian ehdotuksen esittely. Webinaari 28.2.2023, Sosiaali- ja terveysministeriö. Puheenvuoro, **Merja Rantakokko**: Näkökulma: Miten kuntoutuksen tutkimus turvataan ja miksi se on tärkeää?

Keski-Suomen Muistiyhdistyksen ystävänpäiväkoulutus 14.2.2023. Luento, **Päivi Eskola**: Parisuhteen kolmas – Miten muistisairaus muuttaa pitkää parisuhdetta?

Tulevat tapahtumat/Upcoming events

Liikuntatieteen päiviä vietetään 6.–7.9.2023 Agoralla Jyväskylän yliopistossa. Tänä vuonna teemana on hyvinvointi. Tapahtumassa juhlistaan myös 90-vuotiasta Liikuntatieteellistä Seuraa. Tapahtuman ohjelma ja ilmoittautumistiedot julkaistaan kevään 2023 aikana. Väitöskirjatutkijoilla on mahdollisuus osallistua tutkimuskilpailuun. [Info - Liikuntatieteellinen Seura – Finnish Society of Sport Sciences \(lts.fi\)](https://www.lts.fi/)

Media

Herranen, P. 9.3.2023. Muutos puristusvoimassa voi ennustaa masennusta ja syöpää -Näitä arkisia askareita kannattaa pitää silmällä. HS Digi sport <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000009345252.html>.

Herranen, P. 16.3.2023. Käsissä piilee terveyden mittari. Helsingin Sanomat. Terveys.

Kankaanpää A. 17.5.2023. Tieteen tentti: Vanhentaako villi nuoruus ennenaikaisesti? Tiede-lehti.

Professori **Taina Rantanen** kävi keskustelemassa Anja Snellmanin kanssa Gerontologia-kirjasta ja vanhenemisesta muutenkin. Podcast on kuunneltavissa osoitteessa:

https://soundcloud.com/kustannusduodecim/pitaisiko-vanhuuden-sijaan-alkaa-puhua-myohaiskeski-iasta?utm_source=Email&utm_campaign=social_sharing&utm_medium=widgetutm_content=https%3A%2F%2Fsoundcloud.com%2Fkustannusduodecim%2Fpitaisiko-vanhuuden-sijaan-alkaa-puhua-myohaiskeski-iasta

Vierailut/Visits

Tutkijatohtori Evelien Van Roie KU Leuvenista, Belgiasta vierailee GEREC:llä marraskuussa 2023. Vierailun rahoittaa JYU Visiting Fellow Programme. Vierailun isäntänä toimii Lotta Palmberg.

Dr. Evelien Van Roie from KU Leuven will visit GEREC in November 2023 as a JYU Visiting Fellow. The research visit is funded by the JYU Visiting Fellow Programme.

Evelien Van Roie is a postdoc researcher at the department of movement sciences at KU Leuven (Belgium). Her overall research objectives are (1) to deepen the fundamental knowledge on (neuro)muscular adaptations to ageing and to exercise and (2) to translate this knowledge into optimized and individualized exercise approaches for the older population. She is currently involved in a project that investigates whether stair climbing can be used as exercise to detect and to prevent functional decline at old age. The overall aim of her visit to JYU is to further advance the assessment of stair-climbing performance by using novel body-worn sensor-based technologies in the AGNES project.

Ryhmä GERECin tutkijoita vieraili **Eija Laakkosen** johdolla Shanghaissa 16.-24.5.2023. Matkaohjelmaan kuului mm. Translational Exercise Physiology and Medicine Conference'iin osallistuminen, Shanghai Jiao Tong Universityn kampuksiin, museoihin ja laboratorioihin tutustuminen, paikallisten ja suomalaisten liikuntalajien (Tai Chi, Dragon boats, Mөлккy) harrastaminen, kiinalaiseen ruokakulttuuriin perehtyminen sekä SJTU:n Physical education -koulutukseen ja opiskelijoihin tutustuminen. Matkalla olivat Eijan lisäksi mukana: Tiina Föhr, Päivi Herranen, Tiina Jokela, Hanna-Kaarina Juppi, Laura Karavirta, Jari Karppinen, Riku Nikander, Tero Sievänen ja Timo Törmäkangas.

A group of GERE researchers led by **Eija Laakkonen** visited Shanghai, China on the 16th to 24th of May, 2023. Eija together with Tiina Föhr, Päivi Herranen, Tiina Jokela, Hanna-Kaarina Juppi, Laura Karavirta, Jari Karppinen, Riku Nikander, Tero Sievänen and Timo Törmäkangas participated in the Translational Exercise Physiology and Medicine Conference, visited the Shanghai Jiao Tong University campuses and laboratories, and familiarised themselves with Chinese sports, cuisine and culture.

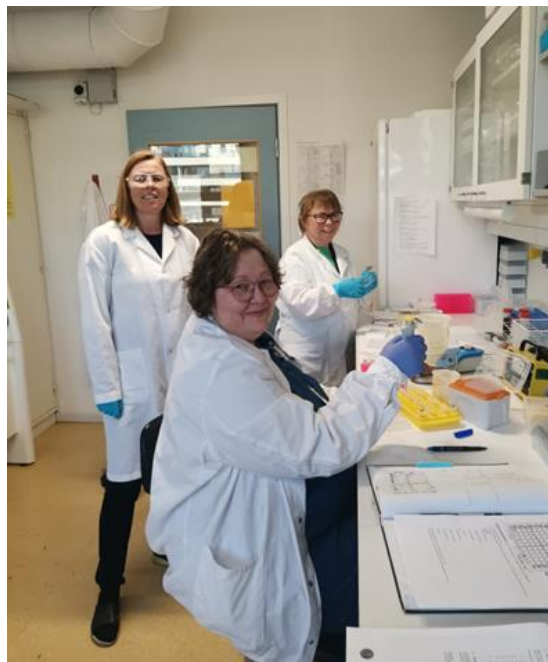
Professori Ulf Ekelund vieraili GenActive-tutkimusryhmässä 16.4-28.4. Prof. Ulf Ekelund (Norwegian School of Sport Sciences (NIH)) tutkii ja opettaa fyysisen aktiivisuuden epidemiologiaa, kansanterveyttä sekä tutkimusmenetelmiä. Hänen erityisosaamistaan ovat fyysisen aktiivisuuden ja passiivisuuden yhteydet tarttumattomiin tauteihin elämänskaaren aikana.

Prof. Ekelund on palkittu monin palkinnoin merkittävän tutkimusuransa aikana. Hän on ollut mm. viimeisen viiden vuoden aikana neljästi 'Clarivate Highly Cited Researcher' -listalla. Listalle pääsevät tutkijat, joiden tutkimusjulkaisut ovat alan viitatuimman yhden prosentin joukossa. Prof. Ekelund on ollut mukana ja toimii nykyään useissa kansainvälisesti merkittävässä tutkimus- ja työryhmissä sekä konsortioissa.

Vierailun rahoittaa JYU Visiting Fellow Programme. Vierailun isäntänä toimii TtT Laura Joensuu.

Professor Ulf Ekelund is a new JYU Visiting Fellow and visited the GenActive research group in April 2023.

Satu Lehti vieraili Oslon yliopistossa 30.1. - 4.2.2023. Vierailu oli osa Suomen Akatemian rahoittamaa MATCH-tutkimushanketta, jossa tutkitaan HDL-partikkelia ja sen mahdollisia rakenteellisia ja toiminnallisia vaihevuosiin liittyviä muutoksia. Vierailu kohdistui Farmakologian ja farmaseuttisten biotieteiden yksikössä toimivaan professori Arild Rustanin johtamaan laboratorioon, jossa Satu kävi tekemässä solualtistuskokeita.

Elina Sillanpää ja Laura Joensuu vierailivat Norwegian University of Science and Technology (NTNU)-yliopiston Cardiac Exercise Research Group (CERG)-yksikössä 23.-25.1.2023. CERG-yksikkö tutkii liikuntaa hoitokeinona sydän- ja elintapasairauksiin, ja pyrkii määrittelemään optimaalisia harjoitusohjelmia terveyden säilyttämiseksi koko elämän ajan.

Elina Sillanpää ja Laura Joensuu visited the Norwegian University of Science and Technology (NTNU) Cardiac Exercise Research Group (CERG) in January.

TAMPERE & JYVÄSKYLÄ

GERONTOLOGIAN TUTKIMUSKESKUKSEN SYYSKOULU 2.-3.11.2023

GERECin syyskoulu järjestetään marraskuussa 2.-3.11.2023 Petäyksellä.

Luvassa on tutkijan osaamisprofiilin kartoittamista ja kehittämistä, minkä lisäksi keskustellaan vastuullisesta henkilöarvioinnista ja julkaisemisesta. Syyskoulun toisena päivänä keskitytään viestintään ja vaikuttamiseen Policy Brief-koulutuksen kautta (KasKas media). Koulutuksen on tarkoitus antaa työvälineitä vaikuttamiseen niin tutkimusryhmille kuin koko tutkimuskeskukselle.

Alustavan aikataulun mukaan ohjelma alkaa Petäyksellä torstaina 2.11.2023 noin klo 12 ja päättyy perjantaina 3.11.2023 noin klo 13.

Lisätietoja syyskoulusta ja ilmoittautumisesta toimitetaan kesälomien jälkeen.

Merkitse päivämäärät kalenteriin!